

КВАЛИТАТИВНИ СКОК

На прошлогодншњој октобарској паради поводом шездесет година од проглашења Народне Републике Кине, јавности је први пут приказана нова кинеска самоходна хаубица PLZ 05. За непуне две деценије кинеска војна индустрија произвела је самоходна артиљеријска оруђа која по квалитету иду раме уз раме са најбољим светским решењима те врсте.

Развој кинеске артиљерије одвијао се корак по корак – од чистих копија совјетских топова и хаубица, преко првих артиљеријских оруђа сопствене конструкције до најновијих која по квалитету не заостају за најсавременијим решењима у свету.

У време проглашења Народне Републике Кине (1949), кинеска ослободилачка армија била је наоружана запленим јапанским оружјем из Другог светског рата и оружјем добијеним од савезника. Прва артиљеријска оруђа која су произвели после рата били су копија јапанских (хаубица Туре 92 калибра 70 mm) и совјетских (топ Туре 54 калибра 76 mm) артиљеријских оруђа.

Прву самоходну хаубицу Туре 70 Кинези су направили 1967. године. Реч је, заправо, о оклопном транспортеру Туре 63-1, на чијем је задњем делу уграђена кратка хаубица Туре 54-1, калибра 122 mm, копија совјетске М1938 из Другог светског рата. Следила је концептуално слична хаубица Туре 75, која је на нешто мањем оклопном транспортеру имала уграђену хаубицу Д30. Први већи квалитативни скок у производњи самоходних хаубица означен је увођењем у наоружање оруђа калибра 155 mm Туре 83, које је јавности први пут приказано 1984. године.

Оруђе је представљало копију совјетске хаубице 2С4. Домет је износио 17 km (са класичним пројектилом), односно 28 km са пројектилом са додатним ракетним погоном и генератором гасова. На исту шасију уграђен је топ 130 mm, али се није одмакло даље од прототипа.

Помно пратећи тренд у развоју самоходних артиљеријских оруђа – минобацача, топова и хаубица – у последње две деценије, кинеска војна индустрија, користећи шасије гусеничних и точкашких оклопних возила, развила је и произвела више модела тих оруђа, различитих калибра, која по квалитету и поузданости употребе нимамо не заостају за свет-

Самоходна хаубица PLZ05

ским решењима. У њиховом конципирању Кинези су искористили различита светска решења и домаћа знања. За ову прилику приказаћемо само самоходне хаубице калибра 122 и 155 mm у конфигурацији гусеничара и точкаша.

ГУСЕНИЧАРИ

Крајем осамдесетих прошлог века Кинези су развили самоходну хаубицу ознаке PLZ 45, калибра 155 mm, са цеви дужине 45 калибара. Технологија за израду цеви купљена је од Аустрије. Платформа је нова, а целокупни систем наизглед је сличан америчкој самоходној хаубици M109. Шасија система има шест носећих и три точка за затезање. Систем PLZ 45 први пут је приказан јавности 1988. године.

Хаубица PLZ 45 концептуално је класична, са оруђем и посадом у великој куполи постављеној позади и са мотором и мењачем напред. Лево од моторног дела налази се место возача. Он за осматрање има два класична перископа, од којих се један за ноћну возњу може заменити ноћним перископом са појачивачем светлости. Тело је направљено од вареног челика и пружа заштиту посади од лаких стрељачких пројектила, парчади граната и учинка РХБ оружја. Посада је петочлана – возач, командир, нишанџија и два пуниоца. Возило покреће ваздухом хлађен турбодизелски мотор Deutz BF12L413FC од 525 коњских снага. За пренос снаге употребљава се ручни мењач са 6+1 степен преноса. Највећа брзина кретања 33 тона тешког возила износи 53 km/h, а аутономија кретања је 450 километара. Купола се окреће за 360 степени. На возило је уграђена хаубица

калибра 155 mm, опремљена са полуаутоматским блок затварачем. Животни век цеви износи 2.500 опаљења.

За испомоћ у пуњењу оруђа, при било којој елевацији цеви, уграђен је полуаутоматски механизам, који гранату доноси из лежишта задњака до затварача, где се помоћу механичке руке уводи у цев. У борбеном комплекту налази се 30 граната са одговарајућим бројем пуњења. Оруђе је опремљено модерним дигиталним системом за управљање ватром, ГПС и инерционим навигацијским системом. На куполи је постављен мерач почетне брзине гранате, који податке шаље у систем за управљање ватром. Израчунате елементе за посредно гађање оруђе заузима аутоматски, а за непосредно се употребљава нишански телескоп. Брзина гађања достиже четири-пет граната у минути. Уз сваку хаубицу налази се возило за попуњу муниције са 90 граната, док уз дивизион од 18 оруђа иду и различита возила (командно, извиђачко, радарско), произведена на шасији оклопног транспортера YW 534.

На измаку прошлог века Кинези су произвели три модела лаких самоходних хаубица на гусенични погон ознаке Туре 83, Туре 85 и Туре 89, калибра 122 милиметара. Прва два због одређених слабости нису ушла у серијску производњу.

Модел Туре 89 смештен је на шасију оклопног транспортера Туре 77 (модификација совјетског БТР-50). Маса система је 20,5 тона. У конструкцијском смислу наликује совјетском самоходном оруђу 2С1 „гвоздика“. Оруђе је уграђено у куполу. Оклоп је израђен од алуминијума и посади пружа заштиту од дејства стрељачке муниције и парчади граната. Од опреме има рачунарски систем за управљање ватром, појачивач светлости за ноћну возњу, аутоматски противпожарни уређај и систем за РХБ заштиту. Јавности је први пут приказан 1999. године.

На истој шасији произведени су прототипови самоходног противавионског топа, калибра 35 mm и самоходне хаубице ознаке PLZ 07, приказане про-

Модел Туре 89

шле године на октобарској паради.

Пажњу војних стручњака привукла је самоходна хаубица, калибра 155 mm, ознаке PLZ 05, која је премијерно приказана на прошлогодишњој октобарској паради. Иако о том оруђу нема пуно доступних података, реч је о систему који се донекле разликује од PLZ 45. Опремљен је новом куполом, обликованом слично совјетској самоходној хаубици 2С19. Цев оруђа је дужине 52 калибара, са гасном кочницом на устима цеви и мерачем почетне брзине пројектила на задњем делу цеви. Има дигитални систем за управљање ватром. На крову возила, за противавионску заштиту, уграђен је митраљез калибра 12,7 милиметра. За задимљавање има два четвороцевна бацача димних граната.

За хаубици је развијен нови пројектил типа ERFB/BB-RA, домета до 53 километара. Из хаубице се могу испаливати и ласерски вођени пројектили NORINCO, копија руских „краснопољ“, домета 20 километара, за уништавање оклопних возила и утврђених објеката. Оруђе се пуни помоћу аутоматског пуњача који омогућава брзину гађања од 8 до 10 пројектила у минути. У саставу кинеске армије налази се од 2007. године.

ТОЧКАШИ

Помно пратећи светске трендове у развоју самоходних артиљеријских оруђа, Кинези су применили концепт развоја самоходних топова и хаубица у конфигурацији 6x6 и 8x8. За шасију су послужила теренска тешка возила. Произведено је више модела претежно намењених извозу.

Један од истакнутијих модела у овој категорији јесте самоходна хаубица калибра 155 mm, ознаке SH1, масе 22 тона, која на први поглед наликује француском оруђу „цезар“. Развој оруђа почео је 2002, а јавности је први пут приказана на изложби наоружања и војне опреме IDEX 2007. године. За шасију је узето теренско возило Wanshan WS5252, конфигурације 6x6. Систем има оклопну кабину са пет чланова посаде. На крову возила уграђен је митраљез QJС 88, калибра 12,7 милиметара.

Возило покреће дизел мотор од 236 КС, који му обезбеђује максимал-

ну брзину од 90 km/h. Точкови су са централном регулацијом притиска у пнеуматичима и обезбеђују добру теренску проходност.

За хаубицу борбени комплет износи 20 граната са припадајућим пуњењима. За пуњење граната у цев употребљава се механичка рука. Прецизност

ИСПОРУКЕ

Године 1999. у конкуренцији западних самоходних артиљеријских оруђа (M109A6, Desert, AS90, G-6) на тестирању у Кувајту, кинеска хаубица PLZ 45 надмоћно је победила. Исте године Кувајт је купио 27 тих оруђа са комплетом логистичких возила, а 2001. уследила је испорука нових 27 хаубица. Саудијској Арабији је 2008. испоручено 54 хаубица. Интерес за те хаубице показали су и Египат, Пакистан и Бангладеш. Прве испоруке очекују се у 2011. години.

Самоходна хаубица SH2 калибра 122 милиметара

погађања циљева осигурава дигитални систем за управљање ватром. Мерач почетне брзине пројектила налази се на задњем делу цеви. Елементе за гађање израчунава рачунар, који их прослеђује на екране командира, нишанције и пуниоца. Овај систем повезан је са С4ISR, чиме су знатно повећани ефикасност и прецизност ватрене подршке.

Цев се покреће по висни од 0 до +70 степени, а хоризонтално кружно. Покретање по елевацији и правцу одвија се помоћу електричног или хидрауличног механизма. Пре опаљења возило се за тло учвршћује са великим хидрауличним дозером. Борбени комплет за хаубицу SH 1 износи 20 граната.

У понуди компаније NORINCO налази се и самоходна хаубица, калибра 122 mm, ознаке SH 2. Оруђе је уграђено на теретно возило конфигурације 6x6 са оклопном кабином. То је кинеска верзија руске вучне хаубице Д30. Са класичним пројектилом дomet гађања износи 15.300 m, а са пројектилом HE-ERFB-BB-RA 24.000 метара. Елементи за гађање заузимају се аутоматски, а пре гађања возило се за тло утврђује са две хидрауличне ноге. Послуга је четворочлана.

Веома сличан је и систем SH 5. Оруђе, хаубица калибра 105 mm, уграђена је на теренско возило опремљеном са оклопном кабином. Цев оруђа је дужине 37 калибара, а борбени комплет износи 40 граната.

У конфигурацији 8x8 произведен је прототип самоходне хаубице 122 mm, која је уграђена на модификовану шасију оклопног транспортера ZBD 09. И овај систем премијерно је приказан на прошлогодишњој октобарској паради. Иако недостају бројни подаци о њему, војни стручњаци закључују да је реч о амфибијској варијанти, имајући у виду да је возило задржало елисе на задњем делу. С обзиром на то да је оруђе знатно теже од основне верзије оклопног возила ZBD 09, остаје дилема да ли ће се уопште серијски производити. ■

Станислав АРСИЋ

Дејство хаубице SH1 калибра 155 милиметара

